UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

Examen II. De Actibus humanis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

Visual Library

eáque intellectiuæ partis vtriusque iuxta probabilem sententiam : at secundùm probabiliorem solius intellectus.

6. *Quænam ex Beatitudine proprietates consequuntur?* Plures equidem, ex quibus tres dicuntur animæ dotes, Visio, Comprehensio, & Delectatio ; nam rectitudo voluntatis effectus tantùm est necessarius beatitudinis.

7. *Requiritúrne ad essentialem animæ beatitudinem coniunctio cum corpore?* Minimè, nec eius societate minuitur, aut augetur nisi accidentariè, ad illam etiam aliqua ratione deriuata.

8. *Quotnam corpori dotes concedentur?* Quatuor, Impassibilitas, Claritas, Subtilitas, & Agilitas.

9. *An amicorum consortium, aut externorum copia bonorum aliquid ad eius perfectionem beatitudinis conferent?* Nihil, Deus enim omnia beato.

10. *Estne ad hanc beatitudinem in homine capacitas?* Ita planè. At neque viribus naturæ expleri, nec homini debita, aut proportionata est, cum naturalem omnem excedat perfectionem, ideo congruentius affirmo haud esse naturalem ad eam in homine appetitum : ideóque sine gratiæ auxilio ad eam non potest peruenirí.

EXAMEN II.

Circa materiam de Actibus humanis.

CAPVT PRIMVM.

De Voluntario, & Libero.

1. *Quid est humana Actio?* Propriè loquēdo, est hominis operatio volūtaria ac libera, aut eius omissio. §. 1.

2. *Quidnam Voluntarium?* Id quod à principio intrinseco fit cum cognitione particularium, in quibus actio consistit. *Reperitur in brutis?* Ita planè, sed imperfectum. Ad perfectum enim Voluntarium etiam rationis vsus, & libertas requiritur? *Voluntarium.*

3. *Quotuplex Voluntarium?* Duplex. Directum, quod à voluntate tanquam à causa fit operante. Indirectum, quod ab eadem tanquam à causa non operante fit. Item Voluntarium expressum, quod signis aut verbis significatur; & ta-

citum quod sine verbis aut signis, ex circunstantiis colligendum.

§. 2. *Liberũ.* 4. *Quid Liberum?* Quod positis omnibus requisitis ad agendum, absque eo quod vlla fiat in se mutatio, potest agere, vel non. Hinc Libertas in voluntate formaliter sita est, in intellectu verò radicaliter.

5. *Num actiones vsum rationis præuenientes libera sunt?* Non, quia ad has rationis aduertentia requiritur.

CAPVT II.

Vndenam Voluntarium aut Liberum tollatur?

6. *Vidnam ergo Voluntarium seu Liberum tollit? Num Vis?* Tollit quidem Vis absoluta, nec imputatur ad culpam, quod ex illa committitur, vti in virgine stuprum, idoli adoratio, contractus cum vi initus.

7. *Num Ignorantia?* Si sit antecedens, voluntarium tollit, non consequens. Comitans autem aufert tantùm negatiuè; quia tollit necessariam negationem, non autem efficit inuoluntarium.

8. *Num Metus?* Est quidem Metus grauis, qui in virum constantem cadit, nec à constantia valet repelli; & leuis, qui cadit in meticulosum. Neuter irritat contractus iure naturæ; at grauis positiuo iure nullos reddit. Metus igitur tollit secundùm quid Voluntarium, absolutè verò Voluntarium facit pro loco, & tempore.

9. *Num Concupiscentia?* Hæc quidem Voluntarium auget in actu, quatenus delectabilis est. At minuit in eo quod efficit, vt inhonesti ratio minùs consideretur; quæ vera sunt de concupiscentia consequenti ex vehementi voluntatis appetitu, & consideratione intellectus: non autem de antecedenti consensum voluntatis, & aduertentiam intellectus.

CAPVT III.

De Bono, & Malo Morali.

10. *Cum Morale per se primò conueniat actibus humanis ex deliberatione rationis procedentibus: Quidnam est Morale?*

rale? Quod pertinet ad mores. Diuiditur autem in Bonum morale, seu honestum: & Malum morale, seu inhonestum. Bonum honestum dicitur quod substantiæ rationali liberæ per se decens est. Inhonestum verò quod dedecet eandem.

11. *Vndenam actus morales bonitatis vel malitiæ speciem accipiunt?* A reali obiecto suo. Consequenter bonitas vel malitia in obiecto fundamentaliter reperitur, formaliter autem in actione. Profectò actus alij per se & præcisè ex obiecto mali sunt, alij verò propter legis positiuæ prohibitionem. Actus morales alij internè consummantur, alij verò in externam transeunt operationem. Externa moralis operatio obiectiuè quidem prior est actu interno, sed vt exercita ab actu interno posterior tanquam participans bonitatem & malitiam ab interno actu. *Actus internus & externus in genere moris faciúntne numerum*; Minimè; verùm actus internus voluntatis efficax si opere non completur, quia deest operandi facultas, habet quidem omnem substantialem bonitatem, vel malitiam, sed non accidentalem, quandoquidem externa executione materialiter perficitur.

CAPVT IV.

De humanarum actionum circunstantiis.

12. *Pertinéntne circunstantiæ ad humanarum actionum bonitatem, vel malitiam?* Pertinent quidem tanquam quædam ipsius humanæ actionis accidentia. Septem adnumerantur.

Quis, quid, vbi, quibus auxilijs, cur, quomodo, quando.

13. Præcipuæ ergo circunstantiæ sunt finis propter quem peccatur, tempus, locus, in quibus peccatur, & persona peccans, & cum qua peccatur.

14. *Necessúmne semper has circunstantias confiteri?* Minimè, sed in casibus sequentibus. 1. Quando circunstantia facit mortale peccatum, quod aliàs erat veniale. v.g. qui dicit mendacium iocosum vt alter occidatur, seu ob fornicationem. 2. Cum circunstantia mutat speciem peccati, ita vt ex vnius speciei mortali mortale alterius speciei efficiat, v. g. qui furatur in Ecclesia. 3. Cùm ex circunstantia multiplicatur peccatum, quia etiam circunstantia est contra præceptum aliquod. v. g. qui furatur, vt adulteretur, duo sunt peccata, furtum, & adulterium. 4. Circunstantia, quæ secum fert

excommunicationem. v.g. qui percussit Clericum, debet personam manifestare. 5. Cum circunstantia est necessariò cognoscenda ad satisfactionem. v. g. qui furatus est centum aut mille, tenetur exprimere, vt Confessarius de restitutionis modo prouideat.

CAPVT V.

De Coactione, Metu, & Ignorantia.

§. 1. *Coactio.* OPeræpretium planè, de tribus hisce generalibus principiis accuratiùs periculum facere. *Quidnam Vis seu Coactio?* Cùm membra ab extrinseco mouentur contra voluntatis inclinationem, tunc homo violèntiam patitur: verbi gratia, in stupro violenter illato puellæ. Est quidem vis seu coactio propriè dicta, quæ membris exterioribus infertur, quam asserui voluntarium tollere; quia quod fit voluntate repugnante, in id voluntas non consentit. Vis autem seu Coactio impropriè dicta, & secundùm quid est, quæ infert metum alicuius mali, ob quem actio fit, quæ alioquin non fieret: hæc non tollit voluntarium simpliciter; sed secundùm quid facit inuoluntarium, adeóque efficit, vt actio sit mixta ex voluntario, & inuoluntario. v.g. latroni pecunias das, ne nex inferatur: consideratis circunstantiis consultò eligis tanquam hîc & nunc bonum pecunias dare: datio ergo est simpliciter loquendo voluntaria. Attamen inuoluntarium admiscetur; quia quod fit cum auersione voluntatis inuoluntarium est; ab eo autem, quod metu gero, alioquin non acturus voluntas abhorret.

§. 2. *Metus.* 16. *Quidnam Metus?* Est iuxta Vlpian. mentis trepidatio instantis vel futuri periculi causa. At metu fieri id dicitur, quod quis mali declinandi causa facit, alioquin non acturus. Metus quidem alius ab intrinseco proficiscitur: v.g. si nauta pecunias metu naufragij vltrò abiiciat. Alius ab extrinseca persona directè incutitur, vel iustè: v.g. si magistratus te sub pœna excommunicationis cogat ad matrimonium, vel iniustè: v. g. si quis alicui mortem minitetur, nisi filiam ducat, quod quidem nullum matrimonium. Porrò Metus hic ab extrinseco alius est (vt diximus) cadens in constantem virum, qui etiam grauis, iustus, & probabilis dici solet: alius cadens in inconstantem virum, qui & leuis, vanus, & iniustus vociatur. Igitur vt Metus factum alioquin illicitum excuset, necesse

necesse est, vt sit maioris mali, quàm sit illud, quod metus causa suscipitur. Vnde metus mortis non censetur iustus, si ob eam etiam in minimum peccatum consentiam; quia grauius malum quàm mors minimum crimen malum intrinsecè.

17. *Quotuplex Ignorantia?* Quadruplex. Primò est Ignorantia priuationis, seu carentia scientiæ in subiecto apto: & Ignorantia prauæ dispositionis, quæ est positiua deceptio, & contrarius error veritati existens: v.g. in Iudæis, hæreticis, aliísque errantibus. Secundò est Ignorantia iuris, vt si quis ignoret, quod lege vel consuetudine constitutum est, v.g. carnes die Veneris esse prohibitas: & Ignorantia facti, vt si quis ignoret rem particularem, ex qua actio moralis veluti obiecto dependet, vt si quis nesciat carnem esse, quam comedit, vel non existimet diem Veneris adesse. Tertiò est Ignorantia, quæ causa operis existit: v. g. amicum ex ignorantia occidi, putans esse feram: & Ignorantia, quæ non est causa operis, sed concomitans illud, v.g. si inimicum, quem maximè à te occisum cupiebas, pro fera occidisti. Quartò est Ignorantia antecedens, quia omnem voluntatis actum antecedit, ideóque prorsus inculpata, inuincibilis dicta, quia adhibita diligenti inquisitione veritatis cognitio acquiri non potuit: & Ignorantia consequens, quæ aliquo modo voluntaria est, ideóque culpabilis, & vincibilis, quia superari ac tolli, & opposita scientia acquiri potuisset, ac debuisset. Certè vincibilis Ignorantia subdiuiditur in affectatam, cùm quis data opera vult ignorare: & non affectatam, quæ vel crassa aut supina, vt si ad eam tollendam nullam curam adhibeas: vel non crassa, quæ non tam facilè superari potuit, seu ad quam vincendam diligentia adhibita est, sed non sufficiens. §. 3. *Ignorantia.*

18. *Quandónam igitur Ignorantia excusat à culpa, & quando non excusat?* Inuincibilis tam iuris, quàm facti excusat omnino, quia vbi non est voluntarium, nulla adest culpa. Concomitans inuincibilis excusat; qui enim inuincibiliter ignorat hominem inimicum esse quem occidit, non vult ea actione committere homicidium. *Homo ita affectus est, vt si aduerteret animo, homicidium faceret.* Non obstat; quia Deus non imputat homini peccata quæ gereret, si hoc vel illud in mentem veniret. Ignorantia vincibilis non excusat, facit tamen culpam leuiorem, si affectata non sit; quia minuit voluntarium. Ignorantia vincibilis affectata seu crassa in re magni momenti mortalis est.

CAPVT VI.

Praxis ex Societatis IESV *Schola circa materiam de Actibus humanis.*

§. 1. *De ignorantia.*

19. *QVis ignorat, quæ scire debet, & potest. v. g. tenentur homines scire delectationem morosam esse peccatum, & quando occurrit, aduertere: rogo, an delinquat grauiter qui consentit, quamuis ignorans, aut non aduertens eius malitiam?* Affirmat *Salas* 1. 2. *tract.* 13. *d.* 8. *sect. vltim. num.* 87. quia ignorat vincibiliter. At cum *Sanchez sum. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 21. assero non delinquere, quia ad ignorantiam vincibilem, & peccaminosam præter obligationem aduertendi requiritur ante consensum expressa aliqua cogitatio, & consideratio actualis malitiæ, aut periculi, vel saltem expressa aliqua dubitatio. Nam si de malitia operis nulla suspicio vel scrupulus grauis veniat in mentem, opus in quantum malum non erit voluntarium: cum nulla ratione fieri possit, voluntatem annuere malo, quod intellectus non præcognouerit.

Salas. Sanch.

20. *Culpabilis ignorantia mysteriorum fidei, & aliorum, quæ per se sciri præcipiuntur, seu negligentia ea cognoscendi, est ne peccatum graue?* Est planè, & distinctum ab eo cuius est causa, contra specialem virtutem studiositatis, quæ moderatur sciendi appetitum iuxta peculiares materias, & personas. Sic *Vasquez* 1. 2. *d.* 126. *c.* 3.

Vasq.

21. *Vincibilis ignorantia excusat ne à transgressione legis humanæ? Sanchez sum. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 9. asserit excusare, si non sit affectata, seu crassa; quia lex humana non obligat cum tanto rigore. At *Palao tom.* 1. *tract.* 2. *d.* 1. *punct.* 16. *num.* 3. negat; quia tota materia transgressionis in hoc casu consistit in negligentia culpabili sciendi præceptum.

Sanch. Palao.

22. *Ignorantia vincibilis excusátne à censuris, & pœnis spiritualibus? Sanchez de Matr. tom.* 3. *lib.* 9. *d.* 32. *n.* 31. affirmat, siue sit ignorantia facti, siue iuris. Etsi pœnà lata sit contra scienter violantes, aut præsumentes; excusat etiam crassa, & supina, imò probabiliter affectata. Quæ omnia procedunt de ignorantia solius pœnæ stante scientia præcepti; quia non satis est ad incurrendam censuram, me scire, opus esse prohibitum, nisi etiam sciam sub censura prohiberi.

Sanch.

22. *Num casuum reseruatio locum habeat in ignorante?* Cardin. Lugo *de Pœn. disp.* 20. *sect.* 2. *num.* 11. distinguit. Si in pœnam

Lugo.

pœnam imponitur reseruatio, non habet locum in ignorante; si in medecinam, v. g. quando ad prudens Ecclesiæ regimen facultas limitatur confessariis, ab ignaro etiam incurritur Scio Bonacinam & alios reseruationem inter odia connumerare, vnde possem inferre nullam reseruationem locum habere posse in ignorante: non tamen audeo à communi recedere.

24. *Vouet quis sub peregrinationis pœna non fornicari, immemor voti delinquit: tenetur ne ad pœnam voti?* Respondet *Sanchez sum. tom.1. lib.4. cap. 22. num.* 18. non teneri; quia obliuio, seu inaduertentia inculpata æquiparatur ignorantiæ. Sanch.

§. 2. *De Metu excusãte à peccato.*

Metum dixisti & à peccato excusare, & irritos efficere contractus: rogo, an ex metu mortis, aut grauis alterius damni, licitum sit celebrare Missam sine altari, sine vestibus sacris, seu lumine? Azorius *tom.1. lib. 1. cat. 11. quæs. 11.* licere ait, si metus odio Religionis non sit incussus. *Poterit sine admistione aquæ consecrare?* Affirmat *Becanus tom.2. tract.2. cap.6. q.4. num.8. Poterit sacramenta in materia dubia conficere?* Asseruit *Henriquez lib.1. c.9. n.7.* quia haud intrinsecè mala. Azor. Becan.

25. *Licet ne ex metu graui inire Matrimonium, inualidum propter impedimentum dirimens.* Licet cum intentione non consummandi. *Vasquez 1.2.d.161. cap.3. num.17. Licet communicare cum excommunicato non tolerato?* Licet ex Suario de cens. lib.6. sect.3. n.10. Vasq. Suar.

26. *Tenetur ne adultus Eucharistiam, vel Baptismum suscipere cum periculo mortis, si est moraliter certus de contritione?* Negat *Azorius tom.1. lib.1. cap.11. quæst. 2.* Affirmat *Valentia tom.3. d.9. q.3. part.1.* Azor. Valent.

27. *Scio licitum non esse, directè ex metu mortis innocentem occidere: rogo tamen, An liceat occisi carnibus vesci?* Licet, quia vel esus carnium non est iure naturali prohibitus, vel non est prohibitus cum vitæ discrimine. Idque siue mors ab intrinseco per famem immineat, siue ab extrinseca violentia. Sic *Lessius lib.4. c.3. dub.2. n.* 10. Less.

§. 3. *De Metu contractus irritante.*

28. *Si contractus lucratiui donationis, seu promissionis ex metu iniusto celebrentur, validi ne?* Probabile est, iure naturæ esse validos. Æquè probabile, inualidos esse, & non parere obligationem nec naturalem; quia ferè omnes Doctores mei asseruut, eum, qui aliquid per vim & metum extorquet, teneri in conscientia restituere; quod falsum esset, si talis donatio transferret dominium, & iure naturali valeret. Attamen *Sanchez lib.4. d. 8. num.* 4. huiusmodi contractus graui, Sanch.

& iniusto metu celebratos non solùm iure naturæ, sed etiam positiuo validos. Ex probabili tamen, quam sequor, opinione altera, existimo promissiones factas latroni propter metum iniustum nullam ex iustitia inducere obligationem: Stuprantem puellam per metum teneri ad restitutionem: Prorogationem cuiusuis iurisdictionis metu extortam iure naturali, & positiuo nullam esse: Priuilegia & dispensationes nullas esse, nisi concederentur titulo compensationis ob obsequia exhibita: Renunciationem beneficij metu factam non prodesse ei, qui beneficium accipit: Excommunicationis absolutionem, vel reuocationem censuræ metu extortam excommunicato minime suffragari.

29. *Validine contractus onerosi, in quibus datur res pro re, vt sunt venditiones, aut promissiones reciprocæ*; Inualidos, si metu graui, eóque iniusto celebrentur, etiam iure naturæ.

Rebell. *Rebellus* affirmat *p.2.lib.1.q.5. concl.3.n.15.*

30. *Contractus, ex iniustè leui metu incusso, celebrantur validinè?* Inualidos *Lessius lib.2. cap.17.dub.7.n.46.* putat; quia metus leuis aliquando non minus hominem conturbat, quàm grauis: & sic eum per iniuriam sua priuat libertate. Ex qua doctrina Lessij infero contractus celebratos cum metu reuerentiali, rescindi posse: & eum, qui commodum inde reportauit, ad restitutionem teneri: vxorem in aliquem contractum consentientem eo quod non audeat contradicere marito timens iurgium, & austerum conuictum, posse reuocare consensum; & eos, qui inde commodum reportarunt, ad restitutionem teneri: obtenta per preces importunas, voluntate concedentis repugnante restituenda esse cum queisdam limitationibus à Lessio citato expressis.

Lessius.

31. *Irritantúrne sponsalia ex graui & iniusto metu inita?* Assero ex *Henriquez lib.11. c.9.n.6.* irritari non solùm si iuramento firmata non sint, verùm licet iuramento fuerint roborata; quia iuramentum metu extortum non confirmat contractum, sed eum in suo valore, ac nullitate relinquit. Obiicis, iurantem soluere vsuras, teneri illas soluere. Fateor, sed ideo teneri affirmo, quia contractus vsurarius prohibetur principaliter ob bonum priuatum: vnde non est paritas cum sponsalibus coactis, quæ ob vtilitatem publicam sunt prohibita. *Sanchez de matr. tom.1. lib.4.d.21.n.3.* Addo probabiliter iuramentum extortum non solùm non confirmare contractus aliàs prohibitos: verum neque obligare, aut relaxatione indigere. Attamen probabilius *Suarium tom.2. de Rel. lib.2. c.11. à n.14.* contrarium asseruisse.

Henriq.

Sanch.

Suar.

32. *Grauis*

32. *Grauis metus iniustè infertur non ad contrahendum determinatè cum Maria; sed indeterminatè & in genere cum vna ex filiabus Petri: Matrimonium nè nullum?* Negat *Azorius tom.1. lib.1. cap.14. q.11.* Ego nullum cum aliis asseruerim, quia Matrimonium non solùm debet esse liberum quoad electionem personæ; sed etiam quoad electionem status. Azor.

33. *An Matrimonium ex iniusto quidem, sed leui metu contractum sit nullum, quando re vera talis est, vt deficiente metu Matrimonium non fieret?* Negat *Sanchez tom.1.lib.4.d.17.n.6.* quia qui ex metu leui operatur, censetur liberè, & voluntariè operari, cum posset metum deponere,& non agere. Sanch.

34. *Metus iustè infertur, irritat ne Matrimonium?* Minimè. v.g. inuentus in stupro Matrimonium offert,ne prodatur Magistratibus puniendus; Matrimonium est validum,quia iustè prodi poterat. Secus si Matrimonium offerat ob timorem mortis comminatæ, quia metus mortis iniustè incuteretur.

35. *Matrimonium contrahitur ex metu iniusto & graui tantum vnius: potest ne dissolui, resiliente eo, qui metum non est passus.* Affirmat *Sanchez d.15.n.5.* etiam si ipse metum intulisset alteri coniugi. *Intulit*, ais, *iniuriam, quam resarcire debet.* certè hæc iniuria, nisi aliud damnum secutum sit, non est tanta, vt aliter quàm per Matrimonium resarciri non possit. Sanch.

36. *Minatur quis malum, quod iustè ferre potest, absque animo tamen inferendi. v.g. potest quis accusare homicidam iustè: minatur illi, nisi soluas centum argenteos, accusaberis: rogo, an possit retinere sibi centum illos argenteos?* Affirmat *Lessius lib.2. c.17.dub.6.n.42.* quia pecunia soluitur, non ad deponendum animum, quem re vera non habet; sed ad cedendum iure accusandi, quod habet, & est pretio æstimabile, siue eo vti intendat,siue non,vnde accedens dolus non est iniustus. Negat *Molina tom.2. tract.2.d.514.n.4.* quia nummi soluerentur ex metu doloso.Lessio subscripserim. Lessius. Molin.

37. *Circa Voluntarium tacitum requiro, quonam modo regula illa 43. in 6. intelligenda: Qui tacet, consentire videtur?* Consentire tacēs videor, si agatur, de meo fauore, & commodo: non item si de incommodo. v. g. si aliquis mihi promittat, aut donet,taceo, nec contradico: acceptare censeor. At si quis à me sibi rem donari postulet, tacens non ideo censeor assensum præbere. Item tacens videtur consentire, si consentire nolens negare, vel contradicere deberet, non autem si contradicere, aut respondere non teneretur: Ex *Laymano, & aliis.* §.4. *De Voluntario tacito.* Laym.

alijs. Reus à iudice legitimè interrogatus ad obiecta respondere. tacet : quid? Fateri præsumitur. Sedens in Capitulo iniquæ constitutioni non reclamat: consentire ne videtur? Ita planè si vtiliter reclamare possit. Quod verum existimo in ordine ad incurrendum peccatum, aut pœnam: non ad valorem electionis; quia in re graui, & communitati præiudicante taciturnitas non debet haberi pro consensu.

38. *An scientia, & patientia Prælaci consensus æstimetur?* Ita quidem, si contradicendo, absque scandalo, alteriusvè mali periculo impediri res possit: non autem, si facilè non possit impediri. v.g. Prælatus habens potestatem dispensandi, scit subditum suspensum, vel irregularem (præsumentem ex iusta causa Prælatum scire, & annuere (confessiones audire:& non prohibet; censetur hoc ipso velle dispensare. Ita *Laymanus*.

Laym.

§.5. De circunstantijs peccatorũ.

39. *Certum planè, vt dixisti, circunstantias mutantes speciem necessariò exprimendas in confessione, cùm addant nouam malitiam moralem: rogo, An idem asserendum de circunstantiis notabiliter aggrauantibus?* Affirmat *Suarez 3. p. tom. 4. d. 22. sect. 3.* Negatiuæ tamen sententiæ cum *Vasquez 3. p. tom. 4. q. 91. a. 1. dub. 3. n. 3.* hæreo; quia nullum extat præceptum de his circunstantiis explicandis. Nam de iure diuino solùm tenemur omnia peccata mortalia confiteri, quæ omnia confiteri possumus sufficienter absque his circunstantiis. v. gr. commisi furtum mortale toties, non exponendo furti quantitatem. Præterea Tridentinum *sess. 14. cap. 5.* assignans necessaria ad confessionem asserit explicandas circunstantias speciem mutantes: nec aggrauantes addit aperiendas; proinde virtualiter abnegat. Excipio tamen hinc circunstantiam *quid*, seu circa quid, si attingat integritatem obiecti principalis, aut substantialis admodum. v. gr. quod decem millia furatus sis: quod incestum in primo consanguinitatis gradu commiseris: quod totam domus familiam tanto numero hominum constantem occidere proposueris: quod per integri diei spatium sine interruptione delictum committere meditatus fueris. Collegi ex *Laymano*, Vasquez, & aliis: *Quæ de circunstantiis notabiliter aggrauantibus dixisti, procedunt ne in circunstantiis notabiliter minuentibus?* Procedunt. Vnde puella, quæ metu mortis, alterius libidini consentit, non tenetur circunstantia metus quæ imminuit, exponere. *Vasquez citat.*

Suar. Vasq. quantitatem ac velut Laym. Vasq.

40. *Tenentur ne sponsi de futuro fornicationis rei exprimere sponsalium circunstantiam?* Minimè, quia hæc non efficit adulterium. *Henriquez lib. 11. c. 13. n. 4.*

Henriq.

41. *Tenetur*

41. *Tenetur ne qui primò dedit operam fornicationi?* Tenentur fœminæ ob integritatis, seu claustri violationem. At mares iudico non teneri, sicut non tenetur primò post Baptismum peccans exprimere circunstantiam innocentiæ baptismalis amissæ, quod est maius damnum. *Integritatem vir amittit.* Fateor, sed quæ non est corporali æstimabili adeò claustro munita. Hæc ex *Suario 3. part. d.22. sect.4.* Attamen probabilius puto cum *Vasquez opusc. de restit. c. 3. §. 2. dub.1. num. 6.* nec fœminam teneri licèt sit sub cura parentum, quia dum Virgo sponte consentit, eius fornicatio non est stuprum; non facit sibi iniuriam nec parentibus, cùm sit domina suæ integritatis virginalis. *Quidnam de raptu, cui ipsa consentit? Fagundez p.2. lib.4. c.3. num.17.* asserit non teneri eam circunstantiam aperire; quia cessante iniuria contra iustitiam, quæ requiritur ad stuprum, vel raptum, non dicitur fœmina rapta, aut stuprata. Suar. Vasq. Fagund.

42. *Necessarium ne explicari in confessione eunuchum fœminam cognouisse?* Aperienda impotentiæ circunstantia, quæ talem copulam fecit esse contra naturam. *Henriquez lib. 5. c.6. n. 3. & Filliucius tom.1. tract.10. p. 2. c.1. n.23.* Henriq. Filliuc.

43. *Furatur quis rem proximi, quam ex officio tenetur custodire: teneturnè exponere officij circunstantiam, v.g. tutoris, &c.* Non, quia hæc circunstantia non variat speciem, imò nec aggrauat notabiliter. *Henriquez lib.2. cap.6. num.3.* Henriq.

44. *An in Sodomia explicanda sit sexus circunstantia: aut in bestialitate animalium genera?* Minimè, quia tales differentiæ sunt materiales, & in genere entis: non formales, & in genere moris. *Filliucius tom.2. tract.30. c.7. num.131.* sufficit ergo dicere, Peccaui in Sodomia, vel in bestialitate. Filliuc.

45. *In Sodomia ne necessum est exponere cognationis gradum?* Aliquis putauit cognationem in linea recta explicandam, quia mutat species. Existimo satis esse dicere: Coiui cum consanguineo, aut cum affine, quia nec miscetur caro, nec contrahitur affinitas, nec linea variat speciem. *Committit quis Sodomiam cum à se baptizato, vel adoptato.* Haud tenetur circunstantiam aperire, vt *Azorius* asseruit citat. Azor.

46. *Explicandusnè gradus in Incestu?* Probabile est inter cognatos non solum explicandam esse lineam, sed & gradum; & Incestum cum matre differre specie ab incestu cum sorore, aut filia propter grauissimam violationem pietatis. At *Hurtado d.9. de sacr. pœn. dist.4.* probabiliter docet esse eiusdem speciei incestum in eodem gradu, & linea; quamuis eo grauiorem, quo gradus est vicinior stipiti. Satis dicere: *Rem* Hurtad.

habui

habui cum consanguinea in linea recta. Scio Caietanum asseruisse, etiam in diuersa linea specie incestum non differre, quare satis dicere: *Commisi incestum toties.*

47. *Delinquit fœmina cum Sacerdote Religioso; est necessarium circunstantiam sacerdotij, ac Religionis explicare?* Sufficit alteram manifestare; quia vota solemnia castitatis, quæ emittuntur tam in professione Religiosa, quàm in sacrorum ordinum susceptione sunt eiusdem speciei. Sic *Sanchez tom.2. de matr.lib.7.d.27.n.27. Sufficitne dicere, rem habui cum habente votum castitatis?* Negat Pallao, sed alij probabiliter affirmant.

Sanch. Pallao.

48. *Occidit fœmina virum, vt nuberet cum Amasio, & postea fornicata est cum eo, debet ne huiusmodi exponere in confessione hanc circunstantiam?* Affirmat *Henriquez lib.5.c.6.n.3.* quia eo pacto, quo tale crimen est impedimentum Matrimonij, est etiam constitutiuum speciale talis fornicationis in gradu peiori. Hæreo *Lessio lib. 4. cap.3. dub.6. num.45.* neganti, dum asserit, impedimenta Matrimonij, quæ imposita sunt in pœnam delicti, & non habent speciale motiuum virtutis, non addere nouam malitiam fornicationi in confessione exprimendam.

Henriq. Lessio.

49. *Rem habuit quis cum Turca, Iudæa, aut Hæretica: necesse ei exponere disparitatis cultus circunstantiam?* Affirmat *Lessius lib.4.cap.3.dub.6.num.43.* quia huiusmodi concubitus ad sacrilegium reducitur. Sentio cum *Azorio p.3.lib.3. cap.29.quæs.3.* hanc circunstantiam speciem non mutare, sed tantum aggrauare fornicationis speciem, vnde secluso scandalo, subuersionis periculo, Religionis contemptu, & reseruatione Episcopali, satis dicere: *Fornicatus sum toties.*

Less. Azor.

50. *Morosè quis delectatur de virgine absque intentione inferendi vim: tenetur ne explicare virginitatis circunstantiam?* Negatiuè respondeo cum *Lessio lib.2.cap.10. dub.1. num.8.* quia non expetit libidinem cum iniuria. Addiderim defloratorem virginis sponte consentientis non teneri circunstantiam virginitatis explicare; quia consentiente illa, non adest stuprum. Idem de raptu fœmina consentiente, afferendum est.

Less.

51. *Confessarius rem habens cum pœnitente, debet ne exponere filiationis spiritualis circunstantiam?* Asserit *Filliucius tom.1.tract.10.cap.5.num.187.* de Confessario præsenti, qui actu illius confessionem reciperet, non de eo, qui aliàs recepit; quia præsens Confessarius, qui in actu confessionis, vel imme

Filliuc.

immediatè post delinquit, iniuriam specialem infert sacramento. At qui aliàs receperit confessionem, liber adest, cùm sacramentum pœnitentiæ propriè spiritualem cognationem non inducat.

52. *In Iactantia de mortali opus est exponere speciem peccatorum?* Asserit *Sanchez sum.tom.1.lib.1.cap.3.num.13.* At tanti viri venia, si Iactantia non fiat cum complacentia & approbatione efficaci, ac ratificante, crediderim necessarium non esse speciem peccati exponere; quia omnis Iactantia de peccato mortali est eiusdem speciei, quatenus peccata mortalia assumuntur, vt instrumenta ad gloriam comparandam. Sanch.

53. *Explicandáne in iniurijs, in detractionibus, in iudicijs temerarijs species?* Sufficit dicere: Toties proximum iniuria affeci: Toties detraxi, seu temerè iudicaui; quia omnes iniuriæ sunt eiusdem speciei. *Fagundez part.2. lib.3.cap.5.n.3.* Fagund. *An non diffamare aliquem dicendo falsum, differt specie à diffamatione, dicendo verum occultum?* Ita planè, quia illud opponitur iustitiæ, hoc charitati. *Granadas 3.p. cont.7.tract.9. d.9.sect.3.num.20.* Granad. At conueniunt in ratione formali, quæ est intentio auferendi alteri famam. Porro in iudiciis temerariis, quamuis alioqui sit iudicium physicè diuersum: Clericus furatur: Laicus est hæreticus; tamen sunt iudicia eiusdem speciei atomæ in genere moris contra iustitiam commutatiuam prohibentem lædi famam alterius extrinsecè per iniurias, aut detractiones: intrinsecè per iudicia temeraria.

54. *Debet quis odio graui delinquens, speciem exponere: odio prosecutus proximum circa vitam, seu circa famam?* Eiusdem speciei legi apud Bonacinam; quia hæc sunt voluta sub vna formali ratione nocendi proximo. Ast cum *Suario de charit.d.6.sect.2.num.2.* affirmo diuersæ esse speciei peccata odij circa vitam, & circa famam ad diuersa præcepta attinentia; quia alioqui qui cogitatione delinquit contra quintum, & contra octauum præceptum, sufficienter exprimeret fatus bis contra vnum, aut alterum deliqui. Suario.

55. *Apostata, qui in totum recedit à fide, tenetur exprimere apostasiam?* Sufficit se hæreticum profiteri; quia apostasia ab hæresi specie non differt: sed secundùm magis & minus: nam apostata recedit in toto, hæreticus in parte. *Sanchez sum.lib.1.cap.7.num.17.* Exponenda ne hæresis species? Non; quia omnes se habent materialiter ad speciem peccati. *Reginaldus tom.2.lib.6.c.4.n.114.* Sanch. Regin.

56. *Sufficit*

56. *Sufficit fornicario dicere se deliquisse contra castitatem, cum soluta, non exprimendo fornicationem?* Asserunt aliqui
Turriã. apud *Turrianum de Pœn. quæst.9. art.2. d.29. dub.2. ad arg.5.* Non improbat ipse, sed vsui in contrarium agenti hærescimus.

57. *Furatur quis in loco sacro: si res est sacra proculdubio exponenda est circunstantia. At si prophana sit res; v.g. crumena orantis in Ecclesia, explicanda ne?* Etiam si res furtiua pro-
Suar. phana sit, exponendam sacri loci circunstantiam, *Suarius to.1. de Relig. lib.3. cap.4. num.7.* affirmat probans Ioannis Papæ sententiam *cap. quisquis, q.9. sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, vel non sacrum de sacro, aut sacrum de non sacro.* At tamen *vò vel non sacrum de sacro* exposuerim, si res non sacra sit in Ecclesia velut sub illius potestate ratione custodiæ, pignoris, mutui, vel depositi. Verùm si adesset solum per accidens, vt in casu proposito, existimo non esse sacrilegium, quia talis fur haud specialem iniuriam Ecclesiæ infert.

58. *Furatus quis rem sacram de loco sacro, satisfacit dicendo: Furatus sum rem sacram, vel. Furatus sum de loco sacro?* Ita planè; quia vtrumque est eiusdem speciei contra Religio-
Fagund. nis virtutem. *Fagundez p.2. lib.4. c.5. n.21.*

59. *Copula illicita in oratorio alicuius domus, in sacristia, in cubiculis aut aliis locis Regularium, in campanarum turri, aut in porta Ecclesiæ foriensecus est ne sacrilegium in confessione explicandum?* Non; quia per locum sacrum solum corpus ipsum
Azor. Ecclesiæ consecratæ, aut benedictæ intelligitur. Ita *Azorius p.3. lib.3. cap.27. q.13.*

60. *Tactus impudici in loco sacro habent ne specialem malitiam in confessione aperiendam?* Asserit *Suarius tom.1. de Relig.*
Suar. *lib.3. cap.7. num.11.* quia licet non extet præceptum Ecclesiasticum nisi de sanguinis, & seminis effusione; prohibet vis legis naturalis in Ecclesia fieri actus turpes ob reuerentiam loci. Attamen probabiliter iudicarim malitiam sacrilegij non consurgere ex lege naturali, sed ex Ecclesiastica prohibente sacra fieri, & diuina officia recitari in Ecclesia post sanguinis, seu seminis effusionem. Vnde si tactus impudicos pollutio comitata non est, haud opus exprimi circunstantiam
Vasq. loci. Ex *Vasquez in 1.2. tom.2. q.72. art.6. d.98. cap.3. num.4.* Addo ex eodem *num.6.* nec pollutionem occultam in Ecclesia esse sacrilegium; quia ideo effusio seminis in Ecclesia est sacrilegium, quòd polluat Ecclesiam, quod non facit occul-
Suar. ta. Attamen hæreo *Suario tom.1. de Relig. lib.3. cap.7. num.4.*

affirmanti

affirmanti sacrilegium esse, quia actus ille ex genere suo Ecclesiæ repugnat sanctitati. Alioquin species peccati ex futuro penderet euentu.

61. *Tenetur ne diuinator exprimere, num exercuerit chiromantiam, pyromantiam, hydromantiam, &c. Seu an diuinauerit cum pacto dæmonis, nécne?* Negat *Reginaldus tom.1. lib.6. cap.4. numero* 114. quia hæ circunstantiæ non mutant speciem. Regin.

62. Teneor exponere, an violarim ieiunium per esum carnium, aut per duplicem comestionem? Respondet *Granado in 5.p.contr.7. tract.9.d.9.n.22.* sufficientem esse huiusmodi confessionem: *Toties ieiunium fregi*, quia vtraque fractio eidem virtuti temperantiæ opponitur. Gran.

63. *Deliquisti ex confidentia Bullæ vel Iubilæi: opus ne exprimere?* Non; quia speciem non mutat, *Fagundez part.2.lib.4. cap.5.n.8.* actore. Fagund.

64. *Proiecit quis Breuiarium in pelagus, aut venenum alicui propinauit: necessarium ne aperire causam, & effectum secutum?* Sufficit aut se accusare de breuiarij proiectione, aut veneni propinatione: aut omissionem officij, & homicidium; quia in prima confessione aperit peccatum in causa, in secunda autem exprimit in effectu. *Vasquez 1.2.tom.1. dict.94.cap.3. num.16.* Vasq.

65. *Obijcit se quis delinquendi periculo, & mox peccat: satisne confiteri peccatum?* Satis; quia vnicum est peccatum, nisi notabilis mora intercesserit. *Sanchez summ.tom.1.lib.1.cap.8. num.4.* Sanch.

66. *Quis pluribus peccatis committendis per ignorantiam se exponit, quam de facto commisit. v.gr. cognoscit quis fœminam vincibiliter vel affectatè ignorans qualis illa sit: exponit se periculo adulterij, incestus, sacrilegij. Quæsierim. si postmodum compererit solutam esse, sufficit se fornicatum esse indicare?* Explicanda est ignorantia affectata, qua tot peccatorum specie distinctorum periculo se subiacuisse compererit. *Sanchez sum. tom.1.lib.1.cap.17.num.23.* Sanch.

67. *Finis continet malitiam: verbi gr. furatur quis propter fornicationem, aut confitetur propter inanem gloriam: tenetur ne vtrumque confiteri?* Si finis continet malitiam grauem, (vt in primo casu) tenetur; quia addit actui nouam malitiam. Si autem venialem malitiam continet, (vt in casu secundo) non tenetur. Verùm in primo casu non oportet circunstantiam finis explicari, vt finem, sed explicari potest, vt distinctum peccatum: Furatus sum, & mox, Habui intentio-

Conin. nem fornicandi. Ex *Coninch. de sacr. d.7.dub.4.num.42. Quid si finis nullam habeat malitiam præter malitiam obiecti: v. gr. omittit quis sacrum propter studium.* Nullo pacto est explicandus finis, quia studium nec venialem habet mali-
Vasq. tiam ab ipsa omissione distinctam. Sic *Vasquez* 1.2. *dist.*93. *cap.*3.

68. *Peccauit quis coram alijs, qui in scandalum ideo adducti sunt: quidnam exponendum?* Aperiendus numerus personarum,& species peccatorum, ad quæ alij inducti sunt. Exponendum, an ruina alterius fuerit formaliter volita: an verò
Hurt. solum interpretatiuè, & in causa. Fatur Magister meus Hurtado de *Mendoza* 2. 2. *d.* 173. *sect.*8. §. 61. Scio excusari ab scandalo qui coram aliis delinquunt, vel quia videntes ita sunt in bono stabiles, vt nullo modo censeantur scandalum passuri: vel quia adeò profligati,vt ex aliorum crimine minimè immutandi videantur. Sic & Magister meus *Ioannes de*
Salas. *Salas* 1.2.*tom.*1.*tract.*7.*d.*46. *n.*11.

69. *Sollicitauit vir fœminam: tenetur ne exprimere cum fornicatione scandalum?* Minimè; quia plerumque fœmina à viro sollicitatur. *Ipsa sollicitauit virum?* Exprimere debet quod insolitum est. Vir etiam exponat si adeo precibus importunis
Salas. est vsus,vt violentiæ possunt æquari. *Salas* 1.2.*tom.*2.*tract.*13. *d.*5.*sect.*15.*n.*133.

70. *Explicanda ne circunstantia ignorantiæ inuincibilis in ordine ad censuras?* Etiam;quia ab illis excusat,sicut excusat à transgressione præcepti humani. *Quid de ignorantia affectata?* Si non affectatur ad liberius viuendum,aliquando minuit culpam; si verò affectetur ad liberius viuendum, constituit spe-
Palao. cialem malitiam aduersùs voluntatem seruiendi Deo. *Palao tom.*1.*tract.* 7.*d.*1.*p.*16.*n.*3.At *Sanchez auctore sum.tom.*1.*lib.* 1. *cap.*17. aggrauat solum notabiliter intra eandem speciem, ideò haud necessariò explicanda.

71. *Furatur quis coram iudice, seu cum periculo vitæ manifesto: tenetur hanc circunstantiam confiteri?* Asserit *Vasquez* 1.2.
Vasq. *tom* 2 *quæst.*73. *art.*9. *dub.*3. quia duo peccata gerit, furti,ac
Tann. temeritatis. Hæreo *Tannero* 1. 2. *d.*4. *quæst.*1. *dub.*3. *num.*72. existimanti non teneri; quia non vult directè pœnæ, aut periculo subiacere.

72. *Exponenda ne circunstantia delinquendi in die festo,*
Henriq. *in hebdomada sancta, in communionis die?* Abnego cum *Henrique* *lib.*5. *cap.* 6. *num.* 6. quia circunstantia hebdomadæ sanctæ, aut dieicommunionis tantum est aggrauans. At diei festi delictum nec grauius est, quia in die festo prohibetur

opus

opus seruile corporale, non spirituale, quale metaphoricè peccatum dicitur.

73. *Tenetur quis aperire, an peccatum commissum sit post confessionem vltimam?* Non nisi ob aliquam circunstantiam mutantem speciem, aut constituentem hominem in proxima occasione peccandi .v.g. rubore quis afficitur de aliquo crimine, potest generaliorem confessionem facere, & illud peccatum simul confiteri non explicando, an aliàs confessum sit; quia id parum variat confessarij iudicium. *Quid de pœnitentia grauiori imponenda, si expressisset nouum esse peccatum?* Poterit ipse pœnitens maiorem sibi pœnam adaptare. Sanchez apud *Bonacin. de sacr. dict. 5. quæst. 5. sect. 2. part. 2. §. 7. diff. 4. num. 5.* Sanch.

74. *Assolent peccata multiplicari aut ex multitudine actuum, aut obiectorum, aut Præceptorum. Rogarim in primis, quoad actuum multitudinem: An meretrix (verbi gratia,) tenetur numerum peccatorum exprimere?* Satis est exprimere tempus, quo perstitit in prostibulo. *Fagundez p. 2. lib. 3. cap. 4. num. 11.* Aduertens teneri saltem species peccatorum exprimere. §. 6. *De circunstantia. Quoties, seu de numero actuum obiectorum, & Præceptorum.*

75. *Exponenda ne oscula, & tactus post actum venereum?* Suarez *in 3. p. tom. 4. d. 22. sect. 2. n. 8. & 9.* asserit esse nouum peccatum, quia ad nouam copulam dirigitur. *At Henriquez lib. 5. cap. 5. num. 5.* aptè abnegat nouum peccatum, si huiusmodi tactus non dirigantur ad nouam copulam, sed ad complementum præcedentis. Suar. Henriq.

76. *Operam dat quis tactibus impudicis, & osculis, sed non ad copulam ordinando; quæ tamen postea secuta sit: tenetur ne vtrumque confiteri?* Tenetur; quia sunt distincta peccata. *Hurtado de sacr. d. 9. dif. 6.* Hurtad.

77. *Actus mali interni continuati quónam modo sunt in confessione exprimendi quoad numerum?* Iuxta interruptionum numerum, siue interrumpantur per actum contrarium, siue per obliuionem, siue per somnium; quia tales actus nullam habent continuationem, cum vnus ab alio non dependeat. Sic *Vasquez in 3. tom. 4. quæst. 91. a. 1.* Ego quidem de obliuione & somno negarem cum *Salas 1. 2. tom. 2. tract. 13. d. 5. sect. 2. num. 85.* quia accidentaliter se habent circa actum, qui mutatus non est per contrarium. Vasq. Salas.

78. *Retinet quis per annum rem alienam: quot peccata committit?* Scio probabile vnum peccatum committere, etiamsi plures occasiones restituendi fuerint oblatæ, aut pluries propositum non restituendi conseruarit, dummodo

non renouauerit, aut confirmauerit nouo actu: aut determinans restituere, data occasione non gesserit. At tamen

Lessius. *Lessius lib. 2. cap. 22. dub. 3. num. 11.* asserit voluntariam rei alienæ retentionem discontinuari, si obligatus restituere, fiat impotens: per actum contrarium: per somnum: per inconsiderationem: vel obliuionem: si creditor exigit, & ipse non restituit: si videt illum egere, & non soluit. Quoad somnum, obliuionem, aut inconsiderationem non approbo; quia accidentaliter stanti proposito obueniunt.

79. *Per actus contrarios quis interrupit voluntatem prauam, v. gr. non restituendi, & potest explicare numerum peccatorum, tenetur ne explicare moram?* Non tenetur, *Vasquez asserente in 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 3. num. 36.* At si aliter non possit numerum interruptarum exponere, tunc necessariò moram deberet exprimere.

Vasq.

80. *Potest quis, adhibita diligentia, numerum peccatorum exactè declarare, sufficit ne moram exprimere?* Quamuis actus interrupti, & retractati sint plura peccata, in explicando tamen numero peccatorum non est seruandus rigor metaphysicus: sed sufficit confessario pœnitentis statum constare, qui sufficienter illi aperitur, si dixerit: Retinui rem alienam, aut officium diuinum omisi per annum; quia molestum esset maiorem imponere obligationem. *Granado in 3. p. cont. 7. tract. 9. d. 10. num. 8.*

Granad.

81. Assolet pœnitens, quando numerus peccatorum exactè non venit in mentem, addere, *plus, vel minus?* postea vltra, vel citra numerum confessum aliqua veniunt in mentem: an necessarium est exprimere? Sufficit quod post numerum verisimilem addidit: *plus, vel minus. Fagundez parte 1. libro 3. cap. 5. numero 9.* Ego si confessus decem, recordarer viginti commisse, non quiescerem; quia illa addita particula, *plus, aut minus*, hanc vim habet: *Poco mas o menos*, & ad duo vel tria vltra vel citra est solum extendenda.

Fagund.

82. *Profectò circa obiectorum numerum certum cum sit, posse in eodem actu plures malitias reperiri: rogo, an in confessione debeant exponi?* Ita planè; quia numerus obiectorum pertinet substantialiter ad actus indiuiduationem, qui explicari debet in indiuiduo. Sic *Vasquez in 3. part. tom. 4. question. 91. art. 10. dub. 4. num. 8.* At *Suarius in 3. part. tom. 4. dist. 22. sect. 5. numero 35.* putat plura numero obiecta concurrere vt vnum moraliter, & vnum numero peccatum constituere: esse tamen

Vasq.
Suar.

tamen distinctè explicanda, quia peccatum aggrauant. At cùm intra eandem speciem aggrauent, numerus obiectorum haud necessariò confitendus. Itaque in *Vasquez* sententia determinatus non ieiunare tota Quadragesima quadraginta peccata committit: qui vnico voluntatis actu statuit non recitare per annum officium, tot peccata gereret, quot anni sunt dies, &c. *Maledicit quis vno sermone Deum, Virginem, Apostolos.* Tredecim peccata committit. *Furatur plures oues vnius domini*, est vnum peccatum: *Plurium dominorum pro indiuiso*, etiam vnum. *Plurium pro diuiso*, sunt peccata diuersa. *Vasquez. Ladens vno verbo famam plurium personarum.* Plura peccata gerit. *Multos quis vnico ictu occidit.* Multorum homicidiorum est reus. *Si sunt Clerici occisi, aut vulnerati?* Multas percussor excommunicationes, & irregularitates incurrit. *Suarius de cens. dist. sect. 3. num. 8.* quia tres iniuriæ Ecclesiæ consurgunt. *Recogitat quis in pollutione tres coniugatas simul?* Tria peccata distincta gerit in confessione aperienda. *Henriquez libro 5. capite 8. numero 8. Inducit vno verbo tres ad peccandum.* Tria peccata committit. *Sanchez summ. tom. 1. libro 1. cap. 6. numero 8.* Porrò in Suarij probabili sententia, vnum solummodo his in casibus peccatum perpetratur. Vnde si circunstantia tantum aggrauans non est necessariò aperienda in confessione numerus obiectorum non erit necessariò explicandus. *Existens quis in peccato vnica verborum prolatione, aut ablutione viginti baptizat: vna absolutione plures absoluit: quid?* Vnum peccatum solummodo perpetrat, quia licet sint plura Sacramenta, per modum vnius ministrantur. *Tannerus 2. 2. dist. 4. question. 2. dub. 4. Vnico quis iuramento rogatus de pluribus articulis, plura mendacia confirmat: quodnam crimina?* Vnum periurium, nec tenetur numerum explicare. *Henriquez lib. 5. capite 5. numero 6. Quis plures fidei articulos vincibiliter ignorat.* Vnicum pecatum gerit, sicut qui plures horas vna die omittit recitare. *Suarius de fide d. 15. sect. 1. num. 7.*

Vasq. Vasq. Suar. Henriq. Sanch. Tann. Henriq. Suar.

83. *Circa numerum denique præceptorum quid obseruandum?* Tunc plura præcepta constituunt actum multipliciter peccaminosum, quando diuersam virtutem respiciunt. Vnde ratione diuersorum præceptorum actus contrahit malitias diuersæ speciei: nisi eadem virtus pluries per eundem actum violaretur respectu diuersorum præceptorum, verbi gratia, coniugatus rem habens cum coniugata, duplex committit

adulteræ. Contra verò qui omittit sacrum die Dominica in qua aliud Festum de præcepto incidisset; vel ieiunium vigiliæ occurrentis in die Quadragesimæ: vnum peccatum ageret; quia hæc præcepta eandem virtutem respiciunt: hoc temperantiæ, illud Religionis *Vasquez in 3. part. quæst. 91. art. 1. dub. 4. num. 9.*

Vasq.

84. *Furatur quis rem sacram de loco sacro: quot sacrilegiorum est reus?* Vnius, ob vnicam virtutem violatam. *Fagundez p. 2. lib. 4. c. 5. n. 21. Teneor ad officium diuinum ratione beneficij & ordinis sacri.* Vnicum peccatum, quia contra vnam Religionis virtutem. *Fagundez citat. n. 35.*

Fagund.

85. *Pluribus iuramentis, aut scripturis, pluribus votis obligatus ad rem agendam, aut non agendam, omnia violaui: quot peccata commisi?* Vnum, sic in confessione aperiendum: violaui vnum iuramentum, aut votum. *Henriquez lib. 2. cap. 5. num. 6.*

Henriq.

86. *In quadragesima confessionem inualidam agens delinquit, contra præceptum diuinum de integritate confessionis, & contra Ecclesiasticum de confessione annua: quot peccata gessit?* Vnum: quia præceptum Ecclesiæ diuino subordinatur. *Fagundez p. 2. lib. 3. cap. 5. num. 8.*

Fagund.

87. *Quis Eucharistiam sumens in peccato duo præcepta violat, vnum confessionis ante communionem, alterum dignæ susceptionis Eucharistiæ: quot crimina perpetrat?* Vnum contra dignam susceptionem Sacramenti; quia præceptum confessionis præuiæ in hunc finem ordinatur. *Azorius part. 1. lib. 10. c. 31. quæs. 11.*

Azor.

88. *Celebrat quis cum peccato mortali, & excommunicatione: quot perpetrat crimina?* Vnum, quia vtrumque præceptum prohibet communionem eiusdem virtutis intuitu, scilicet Religionis. *Vasquez in 3. part. tom. 3. d. 106. cap. 1. num. 6.*

* * *

EXA